



## Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τμήμα μείζονος συνθέσεως)

της 30ής Νοεμβρίου 2021 \*

«Προδικαστική παραπομπή – Πρωτόκολλο (αριθ. 7) περί των προνομίων και ασυλιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης – Μέλος οργάνου της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας – Διοικητής εθνικής κεντρικής τράπεζας κράτους μέλους – Ασυλία όσον αφορά την ποινική δικαιοδοσία – Κατηγορία η οποία συνδέεται με τις δραστηριότητες που ασκούνται στο πλαίσιο των καθηκόντων εντός του κράτους μέλους»

Στην υπόθεση C-3/20,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Rīgas rajona tiesa (περιφερειακό δικαστήριο Ρίγας, Λεττονία) με απόφαση της 20ής Δεκεμβρίου 2019, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 7 Ιανουαρίου 2020, στο πλαίσιο της ποινικής διαδικασίας κατά

**AB,**

**CE,**

**«MM investīcijas» SIA,**

παρισταμένης της:

**LR Ģenerālprokuratūras Krimināltiesiskā departamenta Sevišķi svarīgu lietu izmeklēšanas nodaļa,**

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τμήμα μείζονος συνθέσεως),

συγκείμενο από τους Κ. Lenaerts, Πρόεδρο, L. Bay Larsen, Αντιπρόεδρο, Κ. Jürimäe, Κ. Λυκούργο, E. Regan, N. Jääskinen και I. Ziemele, προέδρους τμήματος, M. Ilešič, J.-C. Bonichot (εισηγητή), P. G. Xuereb και N. Wahl, δικαστές,

γενική εισαγγελέας: J. Kokott

γραμματέας: M. Longar, διοικητικός υπάλληλος,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 26ης Ιανουαρίου 2021,

\* Γλώσσα διαδικασίας: η λεττονική.

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

- ο AB, εκπροσωπούμενος από τους M. Kņērs και A. Repšs, advokāti,
- ο CE, εκπροσωπούμενος από τον D. Vilemsons, advokāts,
- η LR Ģenerālprokuratūras Krimināltiesiskā departamenta Sevišķi svarīgu lietu izmeklēšanas nodaļa, εκπροσωπούμενη από την V. Jirgena,
- η Λεττονική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την K. Pommere,
- η Ιταλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την G. Palmieri, επικουρούμενη από τον P. Gentili, avvocato dello Stato,
- η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη αρχικά από τους L. Flynn και I. Naglis καθώς και από την S. Delaude, στη συνέχεια δε από τον L. Flynn και την S. Delaude,
- η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, εκπροσωπούμενη από τις C. Zilioli και K. Kaiser καθώς και από τον F. Malfrère, επικουρούμενους από τη V. Čukste-Jurjeva, advokāte,

αφού άκουσε τη γενική εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις της κατά τη συνεδρίαση της 29ης Απριλίου 2021,

εκδίδει την ακόλουθη

### Απόφαση

- 1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 11, στοιχείο α', του άρθρου 17 και του άρθρου 22, πρώτο εδάφιο, του πρωτοκόλλου (αριθ. 7) περί των προνομίων και ασυλιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ 2016, C 202, σ. 266, στο εξής: πρωτόκολλο περί των προνομίων και ασυλιών).
- 2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ποινικών διώξεων για διαφθορά και νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες που ασκήθηκαν κατά των AB, πρώην διοικητή της Κεντρικής Τράπεζας της Λεττονίας, CE και «MM investīcijas» SIA.

### Το νομικό πλαίσιο

#### *Το δίκαιο της Ένωσης*

*Το πρωτόκολλο (αριθ. 4) για το καταστατικό του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ*

- 3 Το πρωτόκολλο (αριθ. 4) για το καταστατικό του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΕ 2016, C 202, σ. 230, στο εξής: πρωτόκολλο για το καταστατικό του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ) ορίζει στο άρθρο 2, με τίτλο «Στόχοι», τα εξής:

«Σύμφωνα με τα άρθρα 127 παράγραφος 1 και 282, παράγραφος 2 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης ο πρωταρχικός στόχος του [Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών

(ΕΣΚΤ)] είναι η διατήρηση της σταθερότητας των τιμών. Με την επιφύλαξη του στόχου της σταθερότητας των τιμών, το ΕΣΚΤ στηρίζει τις γενικές οικονομικές πολιτικές στην Ένωση προκειμένου να συμβάλλει στην υλοποίηση των στόχων της Ένωσης που ορίζονται στο άρθρο 3 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Το ΕΣΚΤ ενεργεί σύμφωνα με την αρχή της οικονομίας της ανοιχτής αγοράς με ελεύθερο ανταγωνισμό, που ευνοεί την αποτελεσματική κατανομή των πόρων, και σύμφωνα με τις αρχές που εξαγγέλλονται στο άρθρο 119 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.»

4 Το τιτλοφορούμενο «Καθήκοντα» άρθρο 3 του πρωτοκόλλου προβλέπει τα ακόλουθα:

«3.1. Σύμφωνα με το άρθρο 127 παράγραφος 2 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τα βασικά καθήκοντα του ΕΣΚΤ είναι:

- να χαράζει και να εφαρμόζει τη νομισματική πολιτική της Ένωσης,
- να διενεργεί πράξεις συναλλάγματος σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 219 της εν λόγω Συνθήκης,
- να κατέχει και να διαχειρίζεται τα επίσημα συναλλαγματικά διαθέσιμα των κρατών μελών,
- να προωθεί την ομαλή λειτουργία των συστημάτων πληρωμών.

3.2. Σύμφωνα με το άρθρο 127 παράγραφος 3 της εν λόγω Συνθήκης, η τρίτη περίπτωση του άρθρου 3.1 δεν θίγει την εκ μέρους των κυβερνήσεων των κρατών μελών κατοχή και διαχείριση των τρεχόντων ταμειακών υπολοίπων σε συνάλλαγμα.

3.3. Σύμφωνα με το άρθρο 127 παράγραφος 5 της εν λόγω Συνθήκης, το ΕΣΚΤ συμβάλλει στην εκ μέρους των αρμόδιων αρχών ομαλή άσκηση πολιτικών που αφορούν την προληπτική εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων και τη σταθερότητα του χρηματοπιστωτικού συστήματος.»

5 Το τιτλοφορούμενο «Ανεξαρτησία» άρθρο 7 του εν λόγω πρωτοκόλλου έχει ως εξής:

«Σύμφωνα με το άρθρο 130 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, κατά την άσκηση των εξουσιών και την εκτέλεση των καθηκόντων και υποχρεώσεων που απορρέουν από τις Συνθήκες και το παρόν καταστατικό, ούτε η [Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ)] ούτε οι εθνικές κεντρικές τράπεζες, ούτε κανένα μέλος των οργάνων λήψεως αποφάσεων των εν λόγω οργανισμών, ζητά ή δέχεται υποδείξεις από θεσμικά και λοιπά όργανα ή οργανισμούς της Ένωσης, από οποιαδήποτε κυβέρνηση κράτους μέλους ή από οποιονδήποτε άλλο οργανισμό. Τα θεσμικά και λοιπά όργανα ή οργανισμοί της Ένωσης, καθώς και οι κυβερνήσεις των κρατών μελών αναλαμβάνουν την υποχρέωση να τηρούν την αρχή αυτή και να μην επιδιώκουν να επηρεάζουν τα μέλη των οργάνων λήψεως αποφάσεων της ΕΚΤ και των εθνικών κεντρικών τραπεζών κατά την άσκηση των καθηκόντων τους.»

6 Το άρθρο 9 του πρωτοκόλλου για το καταστατικό του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ ορίζει στην παράγραφο 9.3 τα ακόλουθα:

«Σύμφωνα με το άρθρο 129 παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τα όργανα λήψεως αποφάσεων της ΕΚΤ είναι το Διοικητικό Συμβούλιο και η Εκτελεστική Επιτροπή.»

- 7 Το τιτλοφορούμενο «Το Διοικητικό Συμβούλιο» άρθρο 10 του πρωτοκόλλου προβλέπει στην παράγραφο 10.1 τα εξής:

«Σύμφωνα με το άρθρο 283, παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το Διοικητικό Συμβούλιο απαρτίζεται από τα μέλη της Εκτελεστικής Επιτροπής και τους διοικητές των εθνικών κεντρικών τραπεζών των κρατών μελών με νόμισμα το ευρώ.»

- 8 Το τιτλοφορούμενο «Προνόμια και ασυλίες» άρθρο 39 του εν λόγω πρωτοκόλλου προβλέπει τα εξής:

«Η ΕΚΤ απολαύει στην επικράτεια των κρατών μελών των αναγκαίων προνομίων και ασυλιών για την εκπλήρωση της αποστολής της, υπό τους όρους που καθορίζονται στο πρωτόκολλο περί προνομίων και ασυλιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.»

- 9 Το τιτλοφορούμενο «Το γενικό συμβούλιο της ΕΚΤ» άρθρο 44 του πρωτοκόλλου για το καταστατικό του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ έχει ως εξής:

«44.1. Με την επιφύλαξη του άρθρου 129, παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το γενικό συμβούλιο συγκροτείται ως τρίτο όργανο λήψης αποφάσεων της ΕΚΤ.

44.2. Το γενικό συμβούλιο απαρτίζεται από τον πρόεδρο και τον αντιπρόεδρο της ΕΚΤ και τους διοικητές των εθνικών κεντρικών τραπεζών. Τα λοιπά μέλη της Εκτελεστικής Επιτροπής μπορούν να συμμετέχουν, χωρίς δικαίωμα ψήφου, στις συνεδριάσεις του γενικού συμβουλίου.

[...]

*Το πρωτόκολλο περί των προνομίων και ασυλιών*

- 10 Κατά το άρθρο 8 του πρωτοκόλλου περί των προνομίων και ασυλιών:

«Τα μέλη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου δεν υπόκεινται σε έρευνα, κράτηση ή δίωξη για γνώμη ή ψήφο δοθείσα κατά την άσκηση των καθηκόντων τους.»

- 11 Το άρθρο 9 του ίδιου πρωτοκόλλου έχει ως εξής:

«Κατά τη διάρκεια των συνόδων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου τα μέλη του απολαύουν:

- α) εντός της επικρατείας των κρατών τους, των ασυλιών που αναγνωρίζονται στα μέλη του Κοινοβουλίου της χώρας τους,
- β) εντός της επικρατείας άλλων κρατών μελών της εξαιρέσεως από κάθε μέτρο κρατήσεως και κάθε δικαστική δίωξη.

Η ασυλία τους καλύπτει επίσης όταν μεταβαίνουν στον τόπο συνεδριάσεως του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ή όταν επιστρέφουν από αυτόν.

Επίκληση της ασυλίας δεν δύναται να γίνει στην περίπτωση αυτοφώρου εγκλήματος και ούτε δύναται να εμποδίσει την άσκηση του δικαιώματος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου να άρει την ασυλία ενός από τα μέλη του.»

12 Το άρθρο 10 του πρωτοκόλλου περί των προνομίων και ασυλιών ορίζει τα εξής:

«Οι αντιπρόσωποι των κρατών μελών που συμμετέχουν στις εργασίες των θεσμικών οργάνων της Ένωσης, καθώς και οι σύμβουλοί τους και τεχνικοί εμπειρογνώμονες, απολαύουν, κατά τη διάρκεια της ασκήσεως των καθηκόντων τους και κατά τη διάρκεια ταξιδίων τους προς ή από τον τόπο συνεδριάσεως, των καθιερωμένων προνομίων, ασυλιών ή διευκολύνσεων.

Το παρόν άρθρο εφαρμόζεται επίσης στα μέλη [των συμβουλευτικών οργάνων] της Ένωσης.»

13 Το άρθρο 11 του πρωτοκόλλου αυτού προβλέπει τα εξής:

«Στην επικράτεια κάθε κράτους μέλους και ανεξαρτήτως ιθαγενείας, οι υπάλληλοι και το λοιπό προσωπικό της Ένωσης:

α) απολαύουν ετεροδικίας για πράξεις στις οποίες προέβησαν, συμπεριλαμβανομένου του προφορικού ή γραπτού λόγου, ενεργώντας υπό την επίσημη ιδιότητά τους, με την επιφύλαξη της εφαρμογής των διατάξεων των [Συνθηκών] που αφορούν, αφενός μεν, τους κανόνες περί ευθύνης των υπαλλήλων και του λοιπού προσωπικού έναντι της Ένωσης, αφετέρου δε, περί της αρμοδιότητας του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης επί των διαφορών μεταξύ της Ένωσης και των υπαλλήλων και λοιπού προσωπικού της. Η ασυλία αυτή εξακολουθεί να ισχύει και μετά τη λήξη της θητείας τους.

[...]»

14 Κατά το άρθρο 17 του εν λόγω πρωτοκόλλου:

«Τα προνόμια, οι ασυλίες και οι διευκολύνσεις παρέχονται στους υπαλλήλους και το λοιπό προσωπικό της Ένωσης αποκλειστικώς προς το συμφέρον της Ένωσης.

Τα θεσμικά όργανα της Ένωσης υποχρεούνται να άρουν την ασυλία που χορηγήθηκε σε έναν υπάλληλο ή σε οποιονδήποτε από το λοιπό προσωπικό στις περιπτώσεις κατά τις οποίες κρίνουν ότι η άρση της ασυλίας δεν είναι αντίθετη προς τα συμφέροντα της Ένωσης.»

15 Το άρθρο 18 του πρωτοκόλλου περί των προνομίων και ασυλιών ορίζει τα εξής:

«Για την εφαρμογή του παρόντος πρωτοκόλλου, τα θεσμικά όργανα της Ένωσης ενεργούν σε συνεννόηση με τις αρμόδιες αρχές των ενδιαφερομένων κρατών μελών.»

16 Το άρθρο 22 του πρωτοκόλλου προβλέπει τα εξής:

«Το παρόν Πρωτόκολλο εφαρμόζεται επίσης στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, στα μέλη των οργάνων της και στο προσωπικό της, με την επιφύλαξη των διατάξεων του Πρωτοκόλλου περί του καταστατικού του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας.

[...]»

## **Το λεττονικό δίκαιο**

### *Ο νόμος για την Κεντρική Τράπεζα της Λεττονίας*

- 17 Το άρθρο 2 του likums «Par Latvijas Banku» (νόμου για την Κεντρική Τράπεζα της Λεττονίας) προβλέπει ότι η Κεντρική Τράπεζα της Λεττονίας είναι μέλος του ΕΣΚΤ.
- 18 Δυνάμει του άρθρου 7 του νόμου αυτού, η Κεντρική Τράπεζα της Λεττονίας συνεργάζεται με την ΕΚΤ, τις κεντρικές τράπεζες των κρατών μελών της Ένωσης και τις κεντρικές τράπεζες τρίτων χωρών, καθώς και με άλλες χρηματοπιστωτικές οντότητες. Η Κεντρική Τράπεζα της Λεττονίας, με την έγκριση της ΕΚΤ, μπορεί να συμμετέχει σε διεθνείς νομισματικούς οργανισμούς, κατά την έννοια του άρθρου 6, παράγραφος 2, του πρωτοκόλλου για το καταστατικό του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ. Η Κεντρική Τράπεζα της Λεττονίας μπορεί να συμμετέχει στους διεθνείς νομισματικούς οργανισμούς που αντιστοιχούν στους σκοπούς και στα καθήκοντά της, τηρουμένων των διατάξεων της Συνθήκης και του ως άνω πρωτοκόλλου.
- 19 Από το άρθρο 13 του εν λόγω νόμου προκύπτει ότι ο διοικητής, ο υποδιοικητής και τα μέλη του συμβουλίου της Κεντρικής Τράπεζας της Λεττονίας δεν ζητούν ούτε δέχονται υποδείξεις από την κυβέρνηση της Δημοκρατίας της Λεττονίας και τις κυβερνήσεις των άλλων κρατών μελών της Ένωσης, τα θεσμικά όργανα της Ένωσης και τα άλλα εθνικά, αλλοδαπά ή διεθνή όργανα και τους οργανισμούς τους. Το άρθρο αυτό προβλέπει επίσης, σύμφωνα με το άρθρο 130 ΣΛΕΕ, ότι οι εν λόγω κυβερνήσεις, θεσμικά όργανα και οργανισμοί δεν μπορούν να κάνουν υποδείξεις στον διοικητή, στον υποδιοικητή και στα μέλη του συμβουλίου της Κεντρικής Τράπεζας της Λεττονίας, ούτε να επιδιώκουν να τους επηρεάσουν με οιονδήποτε άλλον τρόπο κατά την άσκηση των καθηκόντων τους. Η Κεντρική Τράπεζα της Λεττονίας λαμβάνει τις αποφάσεις της και τις εφαρμόζει με πλήρη ανεξαρτησία.

### *Ο κώδικας ποινικής δικονομίας*

- 20 Το άρθρο 10 του Kriminālprocesa likums (κώδικα ποινικής δικονομίας) προβλέπει ότι η ασυλία όσον αφορά την ποινική διαδικασία απαλλάσσει, εν όλω ή εν μέρει, ένα πρόσωπο από τη συμμετοχή του σε ποινική διαδικασία καθώς και από την εξέτασή του ως μάρτυρα και την προσκόμιση εγγράφων και στοιχείων, και απαγορεύει ή περιορίζει το δικαίωμα άσκησης ποινικών διώξεων και επιβολής περιοριστικών όρων εις βάρος του, καθώς και το δικαίωμα εισόδου σε ιδιωτικό του χώρο και διενέργειας έρευνας σε αυτόν.
- 21 Κατά το άρθρο 116, παράγραφοι 1 έως 3, του κώδικα αυτού:
- «1. Η ασυλία όσον αφορά την ποινική διαδικασία στηρίζεται στο ειδικό νομικό καθεστώς προσώπου, πληροφορίας ή τόπου, το οποίο προσδιορίζεται στο Σύνταγμα, στον παρόντα κώδικα ή σε άλλους νόμους ή διεθνείς συνθήκες και το οποίο εγγυάται το δικαίωμα μη συμμόρφωσης, εν όλω ή εν μέρει, προς ορισμένη υποχρέωση στο πλαίσιο ποινικής διαδικασίας ή περιορίζει το δικαίωμα διενέργειας συγκεκριμένων πράξεων έρευνας.
2. Η ασυλία ενός προσώπου όσον αφορά την ποινική διαδικασία απορρέει:
- 1) από την ποινική ασυλία που του αναγνωρίζει το Σύνταγμα ή οι διεθνείς Συνθήκες·
  - 2) από τα καθήκοντα ή το επάγγελμα που ασκεί·

- 3) από την ιδιότητα που έχει στη σχετική ποινική διαδικασία·
  - 4) από τους συγγενικούς δεσμούς του.
3. Ένα πρόσωπο έχει δικαίωμα ασυλίας όσον αφορά την ποινική διαδικασία όταν η πληροφορία που του ζητείται αφορά:
- 1) κρατικό απόρρητο το οποίο προστατεύεται από τον νόμο·
  - 2) το επαγγελματικό απόρρητο που προστατεύεται από τον νόμο·
  - 3) το επιχειρηματικό απόρρητο που προστατεύεται από τον νόμο·
  - 4) τον εμπιστευτικό χαρακτήρα της ιδιωτικής ζωής που προστατεύεται από τον νόμο.»
- 22 Το άρθρο 404 του κώδικα ποινικής δικονομίας προβλέπει ότι, με την επιφύλαξη τυχόν αντίθετης διάταξης του εν λόγω κώδικα, η εισαγγελική αρχή διαβιβάζει στην αρμόδια αρχή πρόταση χορήγησης άδειας για την άσκηση ποινικής δίωξης εις βάρος προσώπου που χαίρει, δυνάμει του νόμου, ασυλίας όσον αφορά την ποινική διαδικασία, όταν εκτιμά ότι υφίστανται λόγοι που στοιχειοθετούν την ποινική ευθύνη του. Η πρόταση συνοδεύεται από πληροφορίες για τα αποδεικτικά στοιχεία που θεμελιώνουν την ενοχή του προσώπου του οποίου ζητείται η άρση της ασυλίας.

### **Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα**

- 23 Ο ΑΒ κατείχε τη θέση του διοικητή της Κεντρικής Τράπεζας της Λεττονίας από τις 21 Δεκεμβρίου 2001 έως τις 21 Δεκεμβρίου 2019.
- 24 Έγινε μέλος του γενικού συμβουλίου της ΕΚΤ κατόπιν της προσχωρήσεως της Δημοκρατίας της Λεττονίας στην Ένωση την 1η Μαΐου 2004 και εν συνεχεία μέλος του διοικητικού συμβουλίου της ΕΚΤ κατόπιν της προσχωρήσεως του εν λόγω κράτους μέλους στη ζώνη του ευρώ την 1η Ιανουαρίου 2014.
- 25 Στις 17 Φεβρουαρίου 2018 ο ΑΒ συνελήφθη κατόπιν ενάρξεως προκαταρκτικής ποινικής έρευνας την οποία διεξήγαγε το Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs (Γραφείο προλήψεως και καταπολεμήσεως της διαφθοράς, Λεττονία) (στο εξής: ΚΝΑΒ) και αφέθηκε ελεύθερος στις 19 Φεβρουαρίου 2018. Με απόφαση που εκδόθηκε αυθημερόν, το ΚΝΑΒ του επέβαλε ορισμένα μέτρα ασφαλείας, μεταξύ των οποίων την απαγόρευση ασκήσεως των καθηκόντων του ως διοικητή της Κεντρικής Τράπεζας της Λεττονίας. Στις 28 Ιουνίου 2018 του απαγγέλθηκαν κατηγορίες, από την εισαγγελέα που είχε επιληφθεί της υποθέσεως, για τέλεση εγκλημάτων διαφθοράς.
- 26 Με την απόφαση της 26ης Φεβρουαρίου 2019, Rimšēničs και ΕΚΤ κατά Λεττονίας (C-202/18 και C-238/18, EU:C:2019:139), το Δικαστήριο, αποφαινόμενο επί προσφυγών που είχαν ασκήσει ο ΑΒ και η ΕΚΤ, ακύρωσε την απόφαση του ΚΝΑΒ της 19ης Φεβρουαρίου 2018, κατά το μέρος που απαγόρευε στον ΑΒ να ασκεί τα καθήκοντά του ως διοικητή της Κεντρικής Τράπεζας της Λεττονίας. Το Δικαστήριο έκρινε ότι η Δημοκρατία της Λεττονίας δεν είχε αποδείξει ότι η

απαλλαγή του ΑΒ από τα καθήκοντά του στηριζόταν σε επαρκείς ενδείξεις ότι είχε τελέσει βαρύ παράπτωμα κατά την έννοια του άρθρου 14.2, δεύτερο εδάφιο, του πρωτοκόλλου για το καταστατικό του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ.

- 27 Το κατηγορητήριο εις βάρος του ΑΒ συμπληρώθηκε στις 24 Μαΐου 2019 και περιλαμβάνει τρεις κατηγορίες.
- 28 Η πρώτη κατηγορία που απαγγέλθηκε εις βάρος του αφορά την αποδοχή, πριν από τις 30 Ιουνίου 2010, πρότασης δωροδοκίας που του έγινε από τον ΚΜ, πρόεδρο του εποπτικού συμβουλίου λεττονικής τράπεζας, και δωροληψία ωφελήματος υπό μορφή συλλογικού ταξιδιού αναψυχής με προορισμό την Kamtchaka (Ρωσία), αξίας 7 490 ευρώ, το οποίο πραγματοποιήθηκε από τις 20 έως τις 30 Αυγούστου 2010. Σε αντάλλαγμα, ο ΑΒ κατηγορείτο ότι παρέσχε συμβουλές στον ΚΜ προκειμένου να δοθεί στην τράπεζα αυτή η δυνατότητα να αποφύγει την εποπτεία της Finanšu un kapitāla tirgus komisija (επιτροπής χρηματοπιστωτικών αγορών και κεφαλαιαγορών, Λεττονία) (στο εξής: FKTK) και ότι δεν μετέσχε στις συνεδριάσεις της FKTK κατά τη διάρκεια των οποίων συζητήθηκαν τα ζητήματα που αφορούσαν την εποπτεία της εν λόγω τράπεζας.
- 29 Η δεύτερη κατηγορία που απαγγέλθηκε εις βάρος του αφορά, αφενός, την αποδοχή, μετά τις 23 Αυγούστου 2012, πρότασης δωροδοκίας συνιστάμενης στην καταβολή ποσού 500 000 ευρώ από τον ΟΡ, αντιπρόεδρο του διοικητικού συμβουλίου της ίδιας λεττονικής τράπεζας, σε αντάλλαγμα των συμβουλών του ΑΒ προκειμένου να επιτευχθεί η άρση των περιορισμών που είχε επιβάλει η FKTK στις δραστηριότητες της τράπεζας αυτής και να αποτραπεί η επιβολή άλλων περιορισμών και, αφετέρου, δωροληψία εκ μέρους του ΑΒ του ημίσεος του ποσού αυτού, ήτοι ποσού ανερχόμενου σε 250 000 ευρώ. Το υπόλοιπο ήμισυ του ως άνω ποσού της δωροδοκίας, που έπρεπε να πληρωθεί μετά την έκδοση από την FKTK ευνοϊκής για την εν λόγω τράπεζα αποφάσεως, δεν καταβλήθηκε στον ΑΒ.
- 30 Η τρίτη κατηγορία που απαγγέλθηκε εις βάρος του αφορά τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες με σκοπό την απόκρυψη της προέλευσης, των μεταφορών και της κυριότητας των κεφαλαίων που είχαν καταβληθεί στον ΑΒ και αντιστοιχούν στο ποσό της δωροληψίας στο πλαίσιο της δεύτερης κατηγορίας. Το εν λόγω ποσό επενδύθηκε στην αγορά ακινήτου από εικονική εταιρία (εταιρία-βιτρίνα) με κεφάλαια τα οποία εισέφερε ένας μεσάζων.
- 31 Κατά τη διάρκεια της ποινικής διαδικασίας, οι δικηγόροι του ΑΒ ζήτησαν από το αιτούν δικαστήριο να υποβάλει στο Δικαστήριο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως σχετικά με την ερμηνεία του πρωτοκόλλου περί των προνομίων και ασυλιών. Επικαλούμενοι τα άρθρα 11 και 22 του πρωτοκόλλου αυτού, θεωρούν ότι ο ΑΒ χαίρει της προβλεπόμενης στο εν λόγω πρωτόκολλο ετεροδικίας για τις πράξεις στις οποίες προέβη ενεργώντας υπό την ιδιότητά του ως μέλους του διοικητικού συμβουλίου της ΕΚΤ.
- 32 Η εισαγγελική αρχή δεν αμφισβητεί ότι ο ΑΒ μπορεί να τύχει ασυλίας όταν ενεργεί ως μέλος του διοικητικού συμβουλίου της ΕΚΤ, αλλά εκτιμά ότι, στο πλαίσιο της ποινικής διαδικασίας της κύριας δίκης, οι πράξεις που του προσάπτονται δεν συνδέονται με την άσκηση των καθηκόντων του ως μέλους του συμβουλίου αυτού και ότι, επομένως, δεν εφαρμόζεται στην περίπτωση του το πρωτόκολλο περί των προνομίων και ασυλιών.
- 33 Το αιτούν δικαστήριο εκτιμά ότι οφείλει, πριν από την έναρξη του προφορικού σταδίου της ποινικής διαδικασίας, να αποφανθεί ως προς την ύπαρξη και την έκταση ενδεχόμενης ασυλίας του ΑΒ. Διερωτάται δε αν η ιδιότητα του διοικητή της Κεντρικής Τράπεζας της Λεττονίας, από την οποία απορρέει και η ιδιότητα του μέλους του διοικητικού συμβουλίου της ΕΚΤ, παρέχει



αυτομάτως στον ΑΒ ασυλία έναντι της άσκησης ποινικών διώξεων και της κίνησης ενδίκων διαδικασιών. Σε περίπτωση καταφατικής απάντησης, το αιτούν δικαστήριο εκτιμά ότι πρέπει να εξετασθεί αν επιβάλλεται να ζητηθεί η άρση της ασυλίας σε κάθε περίπτωση ή αν η υπεύθυνη για τη διαδικασία αρχή, ήτοι η εισαγγελική αρχή στο στάδιο της προκαταρκτικής διαδικασίας, και το δικαστήριο της ουσίας στο στάδιο της ένδικης διαδικασίας, έχουν την αρμοδιότητα να εκτιμήσουν αν, στο συγκεκριμένο πλαίσιο των επίμαχων στην κύρια δίκη διώξεων, υφίσταται συμφέρον της Ένωσης να τύχει ασυλίας ο ενδιαφερόμενος και, σε περίπτωση που υφίσταται τέτοιο συμφέρον, να ζητήσουν την άρση της εν λόγω ασυλίας μόνον εφόσον οι πράξεις συνδέονται με την άσκηση ορισμένου καθήκοντος σε θεσμικό όργανο της Ένωσης, και εν προκειμένω στην ΕΚΤ. Σε περίπτωση χορήγησης ασυλίας όσον αφορά την ποινική διαδικασία σε μέλος του διοικητικού συμβουλίου της ΕΚΤ, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται επίσης σε ποιο στάδιο της διαδικασίας πρέπει να ζητηθεί η άρση της ασυλίας αυτής. Τέλος, το αιτούν δικαστήριο παρατηρεί ότι, στο μέτρο που η συμπεριφορά και οι πράξεις ενός προσώπου καθορίζονται από το σύνολο των πληροφοριών που έχει στη διάθεσή του, δεν είναι πάντοτε ευχερές στην πράξη να διαχωριστεί η ασυλία που χορηγείται προς το συμφέρον της Ένωσης από τις πράξεις που δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της ασυλίας αυτής.

34 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Rīgas rajona tiesa (περιφερειακό δικαστήριο Ρίγας, Λεττονία) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

- «1) Έχουν εφαρμογή το άρθρο 11, στοιχείο α', και το άρθρο 22, πρώτο εδάφιο, του [πρωτοκόλλου περί των προνομίων και ασυλιών], στην περίπτωση καθηκόντων μέλους του διοικητικού συμβουλίου της ΕΚΤ, τα οποία ασκεί ο διοικητής κεντρικής τράπεζας κράτους μέλους, και συγκεκριμένα ο διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας της Λεττονίας, ΑΒ;
- 2) Σε περίπτωση καταφατικής απάντησης στο πρώτο ερώτημα, εξακολουθούν οι διατάξεις αυτές να παρέχουν στο πρόσωπο αυτό ασυλία στο πλαίσιο ποινικής διαδικασίας, ακόμη και αφού παύσει να κατέχει τη θέση του διοικητή της κεντρικής τράπεζας κράτους μέλους και, ως εκ τούτου, τη θέση μέλους του διοικητικού συμβουλίου της ΕΚΤ;
- 3) Σε περίπτωση καταφατικής απάντησης στο πρώτο ερώτημα, αφορά η ασυλία αυτή μόνον την “ετεροδικία”, όπως προβλέπεται στο άρθρο 11, στοιχείο α', του [πρωτοκόλλου περί των προνομίων και ασυλιών], ή καταλαμβάνει και τις ποινικές διώξεις, περιλαμβανομένων της επίδοσης του κατηγορητηρίου και της διεξαγωγής αποδείξεων; Εάν η ασυλία ισχύει και στην περίπτωση ποινικής δίωξης, ασκεί το γεγονός αυτό επιρροή στη δυνατότητα χρησιμοποίησης των αποδεικτικών στοιχείων;
- 4) Σε περίπτωση καταφατικής απάντησης στο πρώτο ερώτημα, επιτρέπει το άρθρο 11, στοιχείο α', σε συνδυασμό με το άρθρο 17 του [πρωτοκόλλου περί των προνομίων και ασυλιών], στον υπεύθυνο της διαδικασίας ή, στο αντίστοιχο στάδιο της διαδικασίας, στον δικαστικό σχηματισμό να εκτιμήσει την ύπαρξη συμφέροντος της Ένωσης στο πλαίσιο της εν λόγω διαδικασίας και, μόνο στην περίπτωση κατά την οποία διαπιστώνεται η ύπαρξη τέτοιου συμφέροντος –ήτοι εάν οι προσαπτόμενες στον κατηγορούμενο ΑΒ πράξεις σχετίζονται με την άσκηση των καθηκόντων του σε θεσμικό όργανο της Ένωσης–, να ζητήσει από το αντίστοιχο θεσμικό όργανο, ήτοι από την ΕΚΤ, να άρει την ασυλία του προσώπου αυτού;

- 5) Κατά την εφαρμογή των διατάξεων του [πρωτοκόλλου περί των προνομίων και ασυλιών], πρέπει να συνδέεται πάντοτε άμεσα η ύπαρξη συμφέροντος της Ένωσης με τις αποφάσεις που λήφθηκαν ή τις πράξεις που τελέστηκαν κατά την άσκηση καθηκόντων σε θεσμικό όργανο της Ένωσης; Συγκεκριμένα, δύναται να εκδοθεί πράξη ποινικής διαδικασίας κατά του υπαλλήλου, εάν η εις βάρος του απαγγελία κατηγοριών δεν σχετίζεται με τα καθήκοντά του σε θεσμικό όργανο της Ένωσης, αλλά με δραστηριότητες που άσκησε στο πλαίσιο των καθηκόντων του σε κράτος μέλος;»

## **Επί των προδικαστικών ερωτημάτων**

### ***Επί του πρώτου ερωτήματος***

- 35 Με το πρώτο ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν το άρθρο 22 του πρωτοκόλλου περί των προνομίων και ασυλιών έχει την έννοια ότι ο διοικητής κεντρικής τράπεζας κράτους μέλους μπορεί να τύχει της προβλεπόμενης στο άρθρο 11, στοιχείο α', του πρωτοκόλλου αυτού ετεροδικίας.
- 36 Κατά πρώτον, διαπιστώνεται ότι ο διοικητής κεντρικής τράπεζας κράτους μέλους συγκαταλέγεται μεταξύ των προσώπων που διαλαμβάνονται στο άρθρο 22 του πρωτοκόλλου περί των προνομίων και ασυλιών.
- 37 Πράγματι, το άρθρο 22, παράγραφος 1, του πρωτοκόλλου περί των προνομίων και ασυλιών προβλέπει ότι το πρωτόκολλο αυτό εφαρμόζεται στην ΕΚΤ, στα μέλη των οργάνων της και στο προσωπικό της, με την επιφύλαξη των διατάξεων του πρωτοκόλλου για το καταστατικό του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ.
- 38 Αφενός, οι διοικητές των κεντρικών τραπεζών των κρατών μελών με νόμισμα το ευρώ είναι, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 283, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ και του άρθρου 10.1 του πρωτοκόλλου για το καταστατικό του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ, εκ του νόμου μέλη του διοικητικού συμβουλίου της ΕΚΤ, το οποίο αποτελεί όργανο λήψης αποφάσεων της ΕΚΤ, δυνάμει του άρθρου 129, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ και του άρθρου 9.3 του πρωτοκόλλου για το καταστατικό του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ. Αφετέρου, το άρθρο 44.2 του πρωτοκόλλου αυτού προβλέπει ότι οι διοικητές των εθνικών κεντρικών τραπεζών των κρατών μελών είναι μέλη του γενικού συμβουλίου, τρίτου οργάνου λήψης αποφάσεων της ΕΚΤ κατά το άρθρο 44.1 του εν λόγω πρωτοκόλλου.
- 39 Κατά συνέπεια, ως μέλος τουλάχιστον ενός οργάνου της ΕΚΤ, ο διοικητής κεντρικής τράπεζας κράτους μέλους συγκαταλέγεται μεταξύ των προσώπων που διαλαμβάνονται στο άρθρο 22, παράγραφος 1, του πρωτοκόλλου περί των προνομίων και ασυλιών. Επομένως, το πρωτόκολλο αυτό εφαρμόζεται στην περίπτωση του.
- 40 Κατά δεύτερον, τίθεται το ερώτημα αν ο διοικητής εθνικής κεντρικής τράπεζας μπορεί να τύχει της ετεροδικίας που προβλέπεται στο άρθρο 11, στοιχείο α', του πρωτοκόλλου περί των προνομίων και ασυλιών.
- 41 Συγκεκριμένα, αφενός, το άρθρο 22, παράγραφος 1, του πρωτοκόλλου περί των προνομίων και ασυλιών δεν διευκρινίζει ποιες διατάξεις του πρωτοκόλλου αυτού εφαρμόζονται στα πρόσωπα τα οποία αφορά. Αφετέρου, το εν λόγω πρωτόκολλο χορηγεί ασυλίες, οι οποίες ποικίλλουν ως προς τη φύση και την έκτασή τους, σε τρεις κατηγορίες προσώπων, με τις οποίες δεν είναι προφανές ότι συνδέεται ο διοικητής εθνικής κεντρικής τράπεζας.

- 42 Πρώτον, οι ασυλίες των μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, που προβλέπονται στα άρθρα 8 και 9 του πρωτοκόλλου περί των προνομίων και ασυλιών, προσδιορίζονται με όρους που αφορούν ειδικώς τα καθήκοντά τους και, ως εκ τούτου, δεν ισχύουν για τον διοικητή εθνικής κεντρικής τράπεζας.
- 43 Δεύτερον, ούτε οι ασυλίες των αντιπροσώπων των κρατών μελών που συμμετέχουν στις εργασίες των θεσμικών οργάνων της Ένωσης, οι οποίες αποτελούν αντικείμενο του άρθρου 10 του πρωτοκόλλου περί των προνομίων και ασυλιών, μπορούν να ωφελήσουν τον διοικητή εθνικής κεντρικής τράπεζας. Αφενός, ο διοικητής αυτός δεν μπορεί να θεωρηθεί ως αντιπρόσωπος κράτους μέλους όταν ασκεί τα καθήκοντά του ως μέλος του διοικητικού συμβουλίου ή του γενικού συμβουλίου της ΕΚΤ. Πράγματι, το άρθρο 130 ΣΛΕΕ και το άρθρο 7 του πρωτοκόλλου για το καταστατικό του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ προβλέπουν ότι, κατά την εκτέλεση των καθηκόντων που τους ανατίθενται από τις Συνθήκες, οι διοικητές των εθνικών κεντρικών τραπεζών δεν ζητούν ούτε δέχονται υποδείξεις, μεταξύ άλλων, από εθνικές αρχές (πρβλ. απόφαση της 26ης Φεβρουαρίου 2019, *Rimšēničs* και ΕΚΤ κατά Λεττονίας, C-202/18 και C-238/18, EU:C:2019:139, σκέψη 72). Αφετέρου και εν πάση περιπτώσει, οι ασυλίες των αντιπροσώπων των κρατών μελών που συμμετέχουν στις εργασίες των θεσμικών οργάνων της Ένωσης είναι οι «καθιερωμέν[ες] [...] ασυλίες», μνεία η οποία, όπως επισήμανε η γενική εισαγγελέας στο σημείο 56 των προτάσεων της, πρέπει να εκληφθεί ως παραπομπή στις ασυλίες που προβλέπει η Σύμβαση περί των διπλωματικών σχέσεων που συνήφθη στη Βιέννη στις 18 Απριλίου 1961. Οι ασυλίες αυτές, οι οποίες χορηγούνται στους διπλωμάτες προκειμένου να διασφαλιστεί η αποτελεσματική εκπλήρωση των καθηκόντων των διπλωματικών και προξενικών αποστολών εντός του κράτους διαμονής, δεν μπορούν, ως εκ της φύσεώς τους, να προβληθούν εκ μέρους των δικαιούχων τους έναντι των κρατών τα οποία αυτοί αντιπροσωπεύουν. Κατά συνέπεια, ο διοικητής κεντρικής τράπεζας κράτους μέλους δεν μπορεί, εν πάση περιπτώσει, να επικαλεστεί τις εν λόγω ασυλίες έναντι των αρχών αυτού του κράτους μέλους.
- 44 Τρίτον, μολονότι οι υπάλληλοι και το λοιπό προσωπικό της Ένωσης απολαύουν ετεροδικίας, δυνάμει του άρθρου 11, στοιχείο α', του πρωτοκόλλου περί των προνομίων και ασυλιών, για πράξεις στις οποίες προέβησαν, συμπεριλαμβανομένου του προφορικού ή γραπτού λόγου, ενεργώντας υπό την επίσημη ιδιότητά τους, πρέπει να παρατηρηθεί ότι οι διοικητές των εθνικών κεντρικών τραπεζών βρίσκονται σε διαφορετική θέση από τα πρόσωπα αυτά. Αφενός, ως εθνικές αρχές διορίζονται και, ενδεχομένως, παύονται από τα κράτη μέλη (απόφαση της 26ης Φεβρουαρίου 2019, *Rimšēničs* και ΕΚΤ κατά Λεττονίας, C-202/18 και C-238/18, EU:C:2019:139, σκέψη 72). Αφετέρου, δεν τελούν σε σχέση εξάρτησης από θεσμικό όργανο της Ένωσης, δεδομένου ότι, δυνάμει του άρθρου 130 ΣΛΕΕ και του άρθρου 7 του πρωτοκόλλου για το καταστατικό του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ, δεν ζητούν ούτε δέχονται υποδείξεις από τα θεσμικά και λοιπά όργανα ή οργανισμούς της Ένωσης ούτε από τα κράτη μέλη ή από οιονδήποτε άλλο οργανισμό.
- 45 Εντούτοις, η θέση του διοικητή εθνικής κεντρικής τράπεζας, ο οποίος αποτελεί βεβαίως εθνική αρχή, αλλά ενεργεί στο πλαίσιο του ΕΣΚΤ και συμμετέχει, όταν είναι διοικητής εθνικής κεντρικής τράπεζας κράτους μέλους με νόμισμα το ευρώ, στο κύριο διοικητικό όργανο της ΕΚΤ, χαρακτηρίζεται από τον διττό λειτουργικό ρόλο που συνεπάγεται αυτό το υβριδικό καθεστώς (απόφαση της 26ης Φεβρουαρίου 2019, *Rimšēničs* και ΕΚΤ κατά Λεττονίας, C-202/18 και C-238/18, EU:C:2019:139, σκέψη 70). Επομένως, ο διοικητής αυτός ενεργεί για λογαριασμό θεσμικού οργάνου της Ένωσης, εν προκειμένω της ΕΚΤ, κατά την άσκηση των καθηκόντων του ως μέλους του διοικητικού συμβουλίου. Το ίδιο ισχύει, όπως προκύπτει από τη σκέψη 38 της

- παρούσας αποφάσεως, και για διοικητή εθνικής κεντρικής τράπεζας κράτους μέλους που δεν έχει ως νόμισμα το ευρώ κατά την άσκηση των καθηκόντων του ως μέλους του γενικού συμβουλίου της ΕΚΤ.
- 46 Η ασυλία της οποίας απολαύει ο διοικητής κεντρικής τράπεζας κατά την άσκηση των καθηκόντων του ως μέλους του διοικητικού συμβουλίου της ΕΚΤ ή ως μέλους του γενικού συμβουλίου της ΕΚΤ απορρέει, επομένως, από την απαίτηση διασφάλισης των ασυλιών της ΕΚΤ που είναι αναγκαίες για την εκπλήρωση της αποστολής της, όπως αυτές προβλέπονται στο άρθρο 39 του πρωτοκόλλου για το καταστατικό του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ. Κατά συνέπεια, ο διοικητής κεντρικής τράπεζας πρέπει να απολαύει, κατά την άσκηση των καθηκόντων του, των αναγκαίων προνομίων και ασυλιών για την εκπλήρωση της αποστολής της ΕΚΤ.
- 47 Επιπλέον, η παροχή στους διοικητές των εθνικών κεντρικών τραπεζών του ευεργετήματος της κατά το άρθρο 11, στοιχείο α', του πρωτοκόλλου περί των προνομίων και ασυλιών ετεροδικίας, η οποία αποσκοπεί στη διασφάλιση της ανεξαρτησίας των δικαιούχων της έναντι των εθνικών αρχών προς το συμφέρον της Ένωσης, δύναται να συμβάλει στην ανεξαρτησία που το άρθρο 130 ΣΛΕΕ και το άρθρο 7 του πρωτοκόλλου για το καταστατικό του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ απαιτούν, μεταξύ άλλων, από τους εν λόγω διοικητές κατά την άσκηση των εξουσιών και την εκτέλεση των καθηκόντων που τους έχουν ανατεθεί από τις Συνθήκες και από το πρωτόκολλο για το καταστατικό του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ.
- 48 Περαιτέρω, δεδομένου ότι οι διοικητές των εθνικών κεντρικών τραπεζών δεν μπορούν προδήλως να τύχουν καμίας από τις δύο άλλες ασυλίες που προβλέπει το πρωτόκολλο περί των προνομίων και ασυλιών, η άρνηση και του ευεργετήματος της ετεροδικίας κατά το άρθρο 11, στοιχείο α', του πρωτοκόλλου περί των προνομίων και ασυλιών θα είχε το παράδοξο αποτέλεσμα να στερούνται κάθε είδους ασυλίας τα πρόσωπα στα οποία οι Συνθήκες αναθέτουν την ευθύνη για την άσκηση της νομισματικής πολιτικής της Ένωσης και τα οποία, κατά ρητή πρόθεση των Συνθηκών, πρέπει να αποκλείονται από κάθε είδους επιρροή κατά την εκτέλεση της αποστολής αυτής.
- 49 Τέλος, το άρθρο 22, παράγραφος 1, του πρωτοκόλλου περί των προνομίων και ασυλιών έχει την έννοια ότι παρέχει στο προσωπικό της ΕΚΤ, το οποίο ρητώς μνημονεύει, την ίδια ετεροδικία της οποίας χαίρει το προσωπικό των λοιπών θεσμικών οργάνων της Ένωσης. Δεν προκύπτει άλλωστε ούτε από τις Συνθήκες ούτε από το πρωτόκολλο για το καταστατικό του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ ότι ο νομοθέτης της Ένωσης είχε τη βούληση να παράσχει στα μέλη των οργάνων της ΕΚΤ, και ειδικότερα στα μέλη του διοικητικού συμβουλίου, κύριου οργάνου λήψης αποφάσεων της ΕΚΤ, προστασία μικρότερη από την παρεχόμενη στο σύνολο του προσωπικού της ΕΚΤ.
- 50 Κατόπιν του συνόλου των προεκτεθέντων, στο πρώτο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 22 του πρωτοκόλλου περί των προνομίων και ασυλιών, ερμηνευόμενο υπό το πρίσμα του άρθρου 130 ΣΛΕΕ και του άρθρου 7 του πρωτοκόλλου για το καταστατικό του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ, έχει την έννοια ότι ο διοικητής κεντρικής τράπεζας κράτους μέλους μπορεί να τύχει της προβλεπόμενης στο άρθρο 11, στοιχείο α', του πρωτοκόλλου περί των προνομίων και ασυλιών ετεροδικίας για τις πράξεις στις οποίες προέβη ενεργώντας υπό την επίσημη ιδιότητά του ως μέλους οργάνου της ΕΚΤ.

### ***Επί του δευτέρου ερωτήματος***

- 51 Με το δεύτερο ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν το άρθρο 11, στοιχείο α', σε συνδυασμό με το άρθρο 22 του πρωτοκόλλου περί των προνομίων και ασυλιών, έχει την έννοια ότι ο διοικητής κεντρικής τράπεζας κράτους μέλους εξακολουθεί να χαίρει της προβλεπόμενης στο άρθρο 11, στοιχείο α', του εν λόγω πρωτοκόλλου ετεροδικίας και αφού παύσει να ασκεί τα καθήκοντά του.
- 52 Κατά τη διάταξη αυτή, οι υπάλληλοι και το λοιπό προσωπικό της Ένωσης εξακολουθούν να απολαμβάνουν της ετεροδικίας και μετά τη λήξη της θητείας τους. Όπως, όμως, διαπιστώθηκε στη σκέψη 50 της παρούσας αποφάσεως, ο διοικητής εθνικής κεντρικής τράπεζας χαίρει της ετεροδικίας αυτής ως μέλος οργάνου της ΕΚΤ, δυνάμει του άρθρου 22 του πρωτοκόλλου περί των προνομίων και ασυλιών. Κατά συνέπεια, διατηρεί το ευεργέτημα αυτό και αφού παύσει να ασκεί τα καθήκοντα μέλους ενός τέτοιου οργάνου.
- 53 Για τον λόγο αυτόν, η παύση της ασκήσεως των καθηκόντων του διοικητή εθνικής κεντρικής τράπεζας, με την οποία παύει, δυνάμει του άρθρου 10.1 του πρωτοκόλλου για το καταστατικό του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ, η αυτοδίκαιη άσκηση των καθηκόντων του ως μέλους οργάνου της ΕΚΤ, δεν του αφαιρεί το ευεργέτημα της ετεροδικίας που προβλέπει το άρθρο 11, στοιχείο α', του πρωτοκόλλου περί των προνομίων και ασυλιών.
- 54 Κατά συνέπεια, στο δεύτερο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 11, στοιχείο α', σε συνδυασμό με το άρθρο 22 του πρωτοκόλλου περί των προνομίων και ασυλιών, έχει την έννοια ότι ο διοικητής κεντρικής τράπεζας κράτους μέλους εξακολουθεί να χαίρει, για τις πράξεις στις οποίες προέβη ενεργώντας υπό την επίσημη ιδιότητά του, της ετεροδικίας που προβλέπει το άρθρο 11, στοιχείο α', του εν λόγω πρωτοκόλλου και αφού παύσει να εκτελεί τα καθήκοντά του.

### ***Επί του τετάρτου ερωτήματος***

- 55 Με το τέταρτο ερώτημά του, το οποίο πρέπει να εξεταστεί πριν από το τρίτο ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν το άρθρο 11, στοιχείο α', σε συνδυασμό με το άρθρο 17 του πρωτοκόλλου περί των προνομίων και ασυλιών, έχει την έννοια ότι επιτρέπει στην υπεύθυνη για την ποινική διαδικασία εθνική αρχή, ήτοι, αναλόγως του σταδίου της διαδικασίας, την επιφορτισμένη με την άσκηση ποινικών διώξεων αρχή ή το αρμόδιο ποινικό δικαστήριο, να διαπιστώσει η ίδια ότι πληρούνται οι προϋποθέσεις ετεροδικίας, πριν ζητήσει την άρση της από το οικείο όργανο της Ένωσης.
- 56 Πρέπει, καταρχάς, να επισημανθεί ότι το άρθρο 11, στοιχείο α', του πρωτοκόλλου περί των προνομίων και ασυλιών προβλέπει ότι οι υπάλληλοι και το λοιπό προσωπικό της Ένωσης απολαμβάνουν ετεροδικίας μόνο για τις πράξεις στις οποίες προέβησαν «υπό την επίσημη ιδιότητά τους», δηλαδή στο πλαίσιο της αποστολής που έχει ανατεθεί στην Ένωση (απόφαση της 11ης Ιουλίου 1968, Sayag και Zürich, 5/68, EU:C:1968:42, σ. 789).
- 57 Περαιτέρω, τα προνόμια και οι ασυλίες, που αναγνωρίζονται υπέρ της Ένωσης με το πρωτόκολλο αυτό, έχουν λειτουργικό χαρακτήρα, καθόσον αποσκοπούν στην αποφυγή παρακωλύσεως της λειτουργίας και περιορισμού της ανεξαρτησίας της Ένωσης, πράγμα που συνεπάγεται, ειδικότερα, ότι τα προνόμια, οι ασυλίες και οι διευκολύνσεις παρέχονται στους υπαλλήλους και στο λοιπό προσωπικό της Ένωσης αποκλειστικώς προς το συμφέρον της (διάταξη της 13ης Ιουλίου 1990, Zwartveld κ.λπ., C-2/88 IMM, EU:C:1990:315, σκέψεις 19 και 20, καθώς και απόφαση της 18ης Ιουνίου 2020, Επιτροπή κατά RQ, C-831/18 P, EU:C:2020:481, σκέψη 47).

- 58 Προκειμένου να διασφαλιστεί αυτός ο λειτουργικός χαρακτήρας, το άρθρο 17, πρώτο εδάφιο, του εν λόγω πρωτοκόλλου ορίζει ότι η ασυλία παρέχεται στους υπάλληλους και στο λοιπό προσωπικό της Ένωσης αποκλειστικώς προς το συμφέρον της. Το άρθρο 17, δεύτερο εδάφιο, του ίδιου πρωτοκόλλου θέτει σε εφαρμογή την αρχή αυτή προβλέποντας ότι κάθε θεσμικό όργανο της Ένωσης οφείλει να άρει την ασυλία που χορηγείται σε υπάλληλο ή μέλος του λοιπού προσωπικού της Ένωσης σε όλες τις περιπτώσεις κατά τις οποίες εκτιμά ότι η άρση της ασυλίας δεν είναι αντίθετη προς τα συμφέροντα της Ένωσης.
- 59 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι εναπόκειται στο οικείο θεσμικό όργανο της Ένωσης, και όχι στην υπεύθυνη για την ποινική διαδικασία εθνική αρχή, να εκτιμήσει αν η άρση της ασυλίας είναι αντίθετη προς τα συμφέροντα της Ένωσης.
- 60 Αντιθέτως, δεν συνάγεται ούτε από το άρθρο 11, στοιχείο α', ούτε από το άρθρο 17 του πρωτοκόλλου περί των προνομίων και ασυλιών ποια αρχή είναι αρμόδια να εκτιμήσει την προϋπόθεση εφαρμογής της ετεροδικίας που υπομνήσθηκε στη σκέψη 56 της παρούσας αποφάσεως, ήτοι ότι ο υπάλληλος ή το μέλος του λοιπού προσωπικού της Ένωσης πρέπει να έχει προβεί στην πράξη που του προσάπτεται ενεργώντας υπό την επίσημη ιδιότητά του.
- 61 Κατά συνέπεια, η αρμόδια αρχή για να εκτιμήσει αν πληρούται η προϋπόθεση αυτή πρέπει να προσδιοριστεί βάσει του πλαισίου στο οποίο εντάσσονται και του σκοπού που επιδιώκουν οι διατάξεις αυτές του πρωτοκόλλου περί των προνομίων και ασυλιών.
- 62 Πρώτον, το θεσμικό όργανο της Ένωσης στο οποίο υπάγεται ο εμπλεκόμενος υπάλληλος ή μέλος του λοιπού προσωπικού είναι σε θέση να προσδιορίσει καλύτερα υπό ποια ιδιότητα ενήργησε το εμπλεκόμενο πρόσωπο. Ενδέχεται μάλιστα να έχει στην κατοχή του και αναγκαία έγγραφα για την απόδειξη της παραβάσεως (διάταξη της 13ης Ιουλίου 1990, Zwartveld κ.λπ., C-2/88 IMM, EU:C:1990:315). Επιπλέον, η αρμοδιότητα την οποία ρητώς απονέμει το άρθρο 17, δεύτερο εδάφιο, του πρωτοκόλλου περί των προνομίων και ασυλιών στο οικείο θεσμικό όργανο για να εξακριβώσει ότι η αίτηση άρσης της ασυλίας που του υποβλήθηκε δεν είναι αντίθετη προς τα συμφέροντα της Ένωσης του παρέχει επίσης την αρμοδιότητα να βεβαιωθεί ότι ο υπάλληλος ή το μέλος του λοιπού προσωπικού προέβη στην πράξη που του προσάπτεται ενεργώντας υπό την επίσημη ιδιότητά του για λογαριασμό της Ένωσης. Πράγματι, αν ο υπάλληλος ή το μέλος του λοιπού προσωπικού δεν προέβη στις πράξεις αυτές ενεργώντας υπό την επίσημη ιδιότητά του, οι δίωξεις που ασκούνται εις βάρος τους δεν είναι, κατά μείζονα λόγο, ικανές να θίξουν τα συμφέροντα της Ένωσης. Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι το θεσμικό όργανο της Ένωσης στο οποίο υπάγεται ο εμπλεκόμενος είναι αρμόδιο να εξετάσει την προϋπόθεση που υπομνήσθηκε στη σκέψη 56 της παρούσας αποφάσεως.
- 63 Δεύτερον, το συμπέρασμα αυτό δεν σημαίνει, εντούτοις, ότι το οικείο θεσμικό όργανο της Ένωσης είναι, σε κάθε περίπτωση, αρμόδιο να εκτιμήσει αν ο υπάλληλος ή το μέλος του λοιπού προσωπικού της Ένωσης προέβη στην πράξη που του προσάπτεται ενεργώντας υπό την επίσημη ιδιότητά του.
- 64 Πράγματι, όπως εξέθεσε κατ' ουσίαν η γενική εισαγγελέας στο σημείο 93 των προτάσεών της, οι αρμόδιες αρχές ή τα αρμόδια δικαστήρια των κρατών μελών είναι καταρχάς αυτά που εξετάζουν στην πράξη αν υφίσταται κώλυμα στην άσκηση ποινικής δίωξης κατά μέλους του προσωπικού της Ένωσης λόγω της ασυλίας την οποία αυτό μπορεί να επικαλεστεί, καθόσον μόνον αυτά έχουν στην κατοχή τους τις πληροφορίες βάσει των οποίων είναι δυνατό να διαπιστωθεί αν η προσαπτόμενη πράξη έχει τα χαρακτηριστικά πράξεως διενεργηθείσας από μέλος του προσωπικού υπό την επίσημη ιδιότητά του για λογαριασμό του θεσμικού οργάνου της Ένωσης.

- 65 Εάν, υπό τις συνθήκες αυτές, δεν είχαν καμία αρμοδιότητα να εκτιμήσουν αν ο εμπλεκόμενος προέβη στη συγκεκριμένη πράξη ενεργώντας υπό επίσημη ιδιότητα, θα όφειλαν να ζητήσουν από το οικείο θεσμικό όργανο της Ένωσης την άρση της ασυλίας σε όλες τις περιπτώσεις τελέσεως της προσαπτόμενης πράξης από υπάλληλο ή μέλος του λοιπού προσωπικού της Ένωσης.
- 66 Εντούτοις, μια τέτοια ερμηνεία θα αντέβαινε στους σκοπούς που επιδιώκουν οι συντάκτες των Συνθηκών, παρέχοντας ετεροδικία στους υπαλλήλους και το λοιπό προσωπικό της Ένωσης.
- 67 Πράγματι, αφενός, η ετεροδικία, δυνάμει του άρθρου 11, στοιχείο α', του πρωτοκόλλου περί των προνομίων και ασυλιών, περιορίζεται στις πράξεις στις οποίες προέβησαν οι υπάλληλοι και το λοιπό προσωπικό της Ένωσης ενεργώντας υπό την επίσημη ιδιότητά τους, και καλύπτει, κατά συνέπεια, μόνον ένα μικρό ποσοστό των ποινικών αδικημάτων που μπορούν να τελέσουν τα πρόσωπα αυτά. Από τη νομολογία προκύπτει συναφώς ότι η έννοια αυτή καλύπτει μόνον τις πράξεις οι οποίες, ως εκ της φύσεώς τους, συνιστούν συμμετοχή του προσώπου που επικαλείται την ασυλία στην άσκηση των καθηκόντων του οργάνου στο οποίο υπάγεται (απόφαση της 11ης Ιουλίου 1968, Sayag και Zürich, 5/68, EU:C:1968:42, σ. 789). Υπό το πρίσμα του ορισμού αυτού, οι περιπτώσεις απάτης ή, όπως στο πλαίσιο της διαφοράς της κύριας δίκης, διαφθοράς και νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες βρίσκονται εξ ορισμού εκτός του πεδίου των καθηκόντων ενός υπαλλήλου ή μέλους του λοιπού προσωπικού της Ένωσης, καθώς και των καθηκόντων ενός διοικητή κεντρικής τράπεζας κράτους μέλους ο οποίος μετέχει σε όργανο της ΕΚΤ και δεν μπορούν, επομένως, να θεωρηθούν ως πράξεις στις οποίες προέβησαν τα πρόσωπα αυτά ενεργώντας υπό την επίσημη ιδιότητά τους.
- 68 Αφετέρου, από το άρθρο 17, πρώτο εδάφιο, του πρωτοκόλλου περί των προνομίων και ασυλιών προκύπτει ότι η ετεροδικία αποσκοπεί αποκλειστικώς, διά της αποτροπής παρακωλύσεως της λειτουργίας και περιορισμού της ανεξαρτησίας της Ένωσης (διάταξη της 13ης Ιουλίου 1990, Zwartveld κ.λπ., C-2/88 IMM, EU:C:1990:315, σκέψη 19), στη διασφάλιση της προστασίας των συμφερόντων της Ένωσης και, επομένως, δεν μπορεί να αποτελεί εμπόδιο στην άσκηση, εκ μέρους των κρατών μελών, της αρμοδιότητάς τους σε θέματα καταστολής των ποινικών αδικημάτων, όταν δεν διακυβεύονται τα συμφέροντα αυτά.
- 69 Η άσκηση της αρμοδιότητας αυτής θα παρακωλυόταν, ή τουλάχιστον θα επιβραδυνόταν συστηματικά, αν η εθνική αρχή που είναι υπεύθυνη για την ποινική διαδικασία όφειλε, σε κάθε περίπτωση, να ζητήσει από το οικείο θεσμικό όργανο της Ένωσης την άρση της ασυλίας κατά την άσκηση ποινικής δίωξης εις βάρος υπαλλήλου ή μέλους του λοιπού προσωπικού του εν λόγω θεσμικού οργάνου.
- 70 Κατά συνέπεια, η εν λόγω εθνική αρχή πρέπει να έχει τη δυνατότητα να διαπιστώσει ότι η παράβαση την οποία διέπραξε υπάλληλος ή μέλος του λοιπού προσωπικού της Ένωσης προδήλως δεν διαπράχθηκε από αυτόν κατά την άσκηση των καθηκόντων του.
- 71 Εξάλλου, η κατανομή αρμοδιότητας μεταξύ της υπεύθυνης για την ποινική διαδικασία εθνικής αρχής και του οικείου θεσμικού οργάνου της Ένωσης προκειμένου να εκτιμηθεί αν η πράξη που μπορεί να χαρακτηριστεί ως ποινικό αδίκημα τελέστηκε από υπάλληλο ή μέλος του λοιπού προσωπικού της Ένωσης κατά την άσκηση των καθηκόντων του συνάδει προς τη βούληση που εξέφρασαν οι συντάκτες των Συνθηκών στο άρθρο 18 του πρωτοκόλλου περί των προνομίων και ασυλιών. Πράγματι το άρθρο αυτό προβλέπει ότι, για την εφαρμογή του εν λόγω πρωτοκόλλου, τα θεσμικά όργανα της Ένωσης ενεργούν σε συνεννόηση με τις αρμόδιες αρχές των ενδιαφερόμενων κρατών μελών.

- 72 Συναφώς, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι συνιστά υποχρέωση κάθε θεσμικού οργάνου της Ένωσης η ενεργός συνδρομή του στην άσκηση δικαστικών διώξεων, με την κοινοποίηση στο εθνικό δικαστήριο εγγράφων και την παροχή άδειας στους υπαλλήλους ή στα μέλη του λοιπού προσωπικού του να καταθέσουν ως μάρτυρες στο πλαίσιο της εθνικής διαδικασίας, δεδομένου ότι τα όργανα αυτά εξακολουθούν να υπέχουν, κατά την εφαρμογή του εν λόγω πρωτοκόλλου, την υποχρέωση καλόπιστης συνεργασίας με τις εθνικές, ιδίως δε δικαστικές, αρχές (πρβλ. διάταξη της 13ης Ιουλίου 1990, Zwartveld κ.λπ., C-2/88 IMM, EU:C:1990:315, σκέψεις 21 και 22).
- 73 Όσον αφορά τις λεπτομέρειες της συνεργασίας αυτής, επισημαίνεται ότι, στην πράξη, το ζήτημα αν η προσαπτόμενη πράξη τελέστηκε από τον υπάλληλο ή το μέλος του λοιπού προσωπικού της Ένωσης υπό την επίσημη ιδιότητά του τίθεται καταρχάς στην εθνική αρχή που είναι υπεύθυνη για την ποινική διαδικασία και ότι η εν λόγω αρχή είναι σε θέση να εκτιμήσει μόνο συνοπτικά αν πληρούται το κριτήριο αυτό. Επομένως, όταν η εν λόγω αρχή διαπιστώνει ότι η πράξη που αποτελεί το αντικείμενο της ποινικής διαδικασίας προδήλως δεν τελέστηκε από τον συγκεκριμένο υπάλληλο ή μέλος του λοιπού προσωπικού της Ένωσης υπό την επίσημη ιδιότητά του, η διαδικασία εις βάρος του μπορεί να συνεχιστεί, δεδομένου ότι δεν ισχύει η ετεροδικία. Αντιθέτως, όταν, σε οποιοδήποτε στάδιο της ποινικής διαδικασίας, η εν λόγω εθνική αρχή έχει ερωτηματικά ως προς το ζήτημα αυτό, οφείλει, δυνάμει της αρχής της καλόπιστης συνεργασίας που προβλέπεται στο άρθρο 4, παράγραφος 3, ΣΕΕ, και σύμφωνα με το άρθρο 18 του πρωτοκόλλου περί των προνομίων και ασυλιών, να διαβουλευθεί με το οικείο θεσμικό όργανο της Ένωσης και, σε περίπτωση που το όργανο αυτό κρίνει ότι η πράξη τελέστηκε από πρόσωπο το οποίο ενεργούσε υπό επίσημη ιδιότητα, να ζητήσει από το όργανο να άρει την ασυλία του εμπλεκόμενου υπαλλήλου ή μέλους του λοιπού προσωπικού.
- 74 Σε περίπτωση που η υπεύθυνη για την ποινική διαδικασία εθνική αρχή εκτιμά καταρχάς ότι η πράξη τελέστηκε από τον εμπλεκόμενο υπάλληλο ή μέλος του λοιπού προσωπικού υπό την επίσημη ιδιότητά του, οφείλει να υποβάλει απευθείας στο οικείο θεσμικό όργανο της Ένωσης αίτηση άρσης της ασυλίας του, εφόσον προτίθεται να συνεχίσει την ποινική διαδικασία. Σύμφωνα με τον κανόνα του άρθρου 17, δεύτερο εδάφιο, του πρωτοκόλλου περί των προνομίων και ασυλιών, ο οποίος αποτελεί ειδική έκφραση της υποχρέωσης καλόπιστης συνεργασίας την οποία υπέχουν τα θεσμικά και λοιπά όργανα και οργανισμοί της Ένωσης έναντι των κρατών μελών, η αίτηση άρσης της ασυλίας πρέπει να γίνεται δεκτή, εκτός αν αποδεικνύεται ότι είναι αντίθετη προς τα συμφέροντα της Ένωσης. Αυτός ο λειτουργικός και, επομένως, σχετικός χαρακτήρας των προνομίων και ασυλιών της Ένωσης, τον οποίο είχε ήδη την ευκαιρία να υπογραμμίσει το Δικαστήριο (διάταξη της 13ης Ιουλίου 1990, Zwartveld κ.λπ., C-2/88 IMM, EU:C:1990:315, σκέψη 20), είναι επιβεβλημένος και για τον λόγο ότι και η ίδια η αποτελεσματικότητα των ποινικών, μεταξύ άλλων, διώξεων στα κράτη μέλη ενδέχεται να εμπίπτει ευθέως στα συμφέροντα της Ένωσης, ιδίως όταν πρόκειται για την προστασία των χρηματοοικονομικών συμφερόντων της (πρβλ. αποφάσεις της 2ας Μαΐου 2018, Scialdone, C-574/15, EU:C:2018:295, σκέψεις 27 έως 29, της 5ης Ιουνίου 2018, Kolev κ.λπ., C-612/15, EU:C:2018:392, σκέψεις 53 έως 55, και της 18ης Μαΐου 2021, Asociația «Forumul Judecătorilor din România» κ.λπ., C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 και C-397/19, EU:C:2021:393, σκέψεις 212 έως 214).
- 75 Ο σεβασμός της κατανομής και ορθής άσκησης των ως άνω αρμοδιοτήτων διασφαλίζεται, εφόσον παραστεί ανάγκη, από το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με τα μέσα έννομης προστασίας που προβλέπουν οι Συνθήκες. Επομένως, η εκ μέρους των εθνικών, συμπεριλαμβανομένων και των δικαιοδοτικών, αρχών που είναι επιφορτισμένες με την ποινική διαδικασία αθέτηση της απορρέουσας από την αρχή της καλόπιστης συνεργασίας υποχρέωσέως τους να διαβουλεύονται με το οικείο θεσμικό όργανο της Ένωσης, όταν δεν μπορεί ευλόγως να αποκλειστεί κάθε



αμφιβολία ως προς την τέλεση της προσαπτόμενης αξιόποινης πράξης υπό επίσημη ιδιότητα, μπορεί να υποβληθεί στην κρίση του Δικαστηρίου στο πλαίσιο της διαδικασίας λόγω παραβάσεως του άρθρου 258 ΣΛΕΕ. Αντιστρόφως, όταν η άρση της ασυλίας έχει ζητηθεί από το οικείο θεσμικό όργανο της Ένωσης και έχει απορριφθεί από το όργανο αυτό, το κύρος της αρνήσεως αυτής μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο προδικαστικού ερωτήματος εκ μέρους του αρμόδιου εθνικού δικαστηρίου ή και ευθείας προσφυγής του οικείου κράτους μέλους βάσει του άρθρου 263 ΣΛΕΕ. Τέλος, ο εμπλεκόμενος υπάλληλος ή το εμπλεκόμενο μέλος του λοιπού προσωπικού της Ένωσης μπορεί να ασκήσει ενώπιον του Δικαστηρίου προσφυγή κατά της αποφάσεως του θεσμικού οργάνου της Ένωσης στο οποίο υπάγεται για άρση της ασυλίας του κατ' εφαρμογήν του άρθρου 90, παράγραφος 2, και του άρθρου 91 του Κανονισμού Υπηρεσιακής Κατάστασης των υπαλλήλων, δεδομένου ότι η απόφαση αυτή συνιστά βλαπτική γι' αυτόν πράξη (απόφαση της 18ης Ιουνίου 2020, Επιτροπή κατά RQ, C-831/18 P, EU:C:2020:481, σκέψη 48).

- 76 Λαμβανομένου υπόψη του συμπεράσματος που συνήχθη στη σκέψη 50 της παρούσας αποφάσεως, κατά το οποίο ο διοικητής εθνικής κεντρικής τράπεζας χαίρει της ετεροδικίας κατά το άρθρο 11, στοιχείο α', του πρωτοκόλλου περί των προνομίων και ασυλιών, ως μέλος οργάνου της ΕΚΤ δυνάμει του άρθρου 22 του πρωτοκόλλου αυτού, η ερμηνεία που παρατίθεται στις σκέψεις 56 έως 75 της παρούσας αποφάσεως ισχύει ομοίως και στην περίπτωση του διοικητή αυτού.
- 77 Υπό το πρίσμα των ανωτέρω σκέψεων, στο τέταρτο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 11, στοιχείο α', σε συνδυασμό με τα άρθρα 17 και 22 του πρωτοκόλλου περί των προνομίων και ασυλιών, έχει την έννοια ότι η εθνική αρχή που είναι υπεύθυνη για την ποινική διαδικασία, ήτοι, ανάλογα με το στάδιο της διαδικασίας, η επιφορτισμένη με την άσκηση ποινικών διώξεων αρχή ή το αρμόδιο ποινικό δικαστήριο, είναι αρμόδια να εκτιμήσει, καταρχάς, αν η παράβαση την οποία ενδεχομένως διέπραξε ο διοικητής εθνικής κεντρικής τράπεζας, υπό την ιδιότητά του ως μέλος οργάνου της ΕΚΤ, αποτελεί πράξη του διοικητή η οποία τελέστηκε κατά την άσκηση των καθηκόντων του εντός του εν λόγω οργάνου, αλλά η ως άνω αρχή οφείλει, σε περίπτωση αμφιβολίας, να ζητήσει, κατ' εφαρμογήν της αρχής της καλόπιστης συνεργασίας, τη γνώμη της ΕΚΤ και να συμμορφωθεί με τη γνώμη αυτή. Αντιθέτως, εναπόκειται αποκλειστικώς και μόνο στην ΕΚΤ να εκτιμήσει, όταν επιλαμβάνεται αιτήσεως άρσης της ασυλίας του ως άνω διοικητή, αν η άρση της ασυλίας είναι αντίθετη προς τα συμφέροντα της Ένωσης, υπό την επιφύλαξη τυχόν ελέγχου της εκτίμησης αυτής από το Δικαστήριο.

### *Επί του τρίτου ερωτήματος*

- 78 Με το τρίτο ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν το άρθρο 11, στοιχείο α', του πρωτοκόλλου περί των προνομίων και ασυλιών έχει την έννοια ότι η προβλεπόμενη σε αυτό ετεροδικία αποκλείει στο σύνολό τους τις ποινικές διώξεις, ιδίως δε τα μέτρα έρευνας, τη συγκέντρωση αποδεικτικών στοιχείων και την επίδοση του κατηγορητηρίου ή απλώς εμποδίζει τη διεξαγωγή δίκης και την καταδίκη από δικαστήριο των προσώπων που απολαύουν ετεροδικίας, καθώς και αν εμποδίζει τη μεταγενέστερη χρησιμοποίηση των συλλεγέντων κατά τη διάρκεια της έρευνας αποδεικτικών στοιχείων.
- 79 Υπενθυμίζεται ότι, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, από τις επιταγές τόσο της ομοιόμορφης εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης όσο και της αρχής της ισότητας συνάγεται ότι οι όροι διάταξης του δικαίου της Ένωσης που δεν περιέχει ρητή παραπομπή στο δίκαιο των κρατών μελών για τον προσδιορισμό της έννοιας και του πεδίου εφαρμογής της πρέπει κατά κανόνα να τυγχάνουν αυτοτελούς και ομοιόμορφης ερμηνείας σε ολόκληρη την Ένωση, ανεξαρτήτως του χαρακτηρισμού που δίδεται εντός των κρατών μελών, με βάση όχι μόνον το γράμμα της επίμαχης διάταξης, αλλά και το πλαίσιο στο οποίο αυτή εντάσσεται και τους

- σκοπούς που επιδιώκει η ρύθμιση της οποίας αποτελεί μέρος [απόφαση της 9ης Σεπτεμβρίου 2021, Bundesamt für Fremdenwesen und Asyl (Μεταγενέστερη αίτηση διεθνούς προστασίας), C-18/20, EU:C:2021:710, σκέψη 32].
- 80 Επομένως, ελλείπει παραπομπής του άρθρου 11, στοιχείο α', του πρωτοκόλλου περί των προνομίων και ασυλιών στο εθνικό δίκαιο, η έννοια του όρου «ετεροδικία» που απαντά στη διάταξη αυτή πρέπει να θεωρηθεί ως αυτοτελής έννοια του δικαίου της Ένωσης, της οποίας το νόημα και το περιεχόμενο πρέπει να είναι πανομοιότυπα σε όλα τα κράτη μέλη. Ως εκ τούτου, εναπόκειται στο Δικαστήριο να ερμηνεύσει την ως άνω έννοια κατά τρόπο ενιαίο στην έννομη τάξη της Ένωσης.
- 81 Όσον αφορά το γράμμα του άρθρου 11, στοιχείο α', του πρωτοκόλλου περί των προνομίων και ασυλιών, επισημαίνεται ότι, σε όλες τις γλωσσικές αποδόσεις, η προβλεπόμενη στη διάταξη αυτή ασυλία αποκλείει, τουλάχιστον, τη διεξαγωγή δίκης και την καταδίκη από δικαστήριο των προσώπων που απολαμβάνουν αυτής. Αντιθέτως, από το γράμμα και μόνον της εν λόγω διατάξεως δεν μπορεί να συναχθεί ότι η εν λόγω ασυλία δεν καλύπτει και ορισμένες από τις πράξεις της ποινικής διαδικασίας που μνημονεύονται στη σκέψη 78 της παρούσας αποφάσεως, όπως επισημαίνει, κατ' ουσίαν, η γενική εισαγγελέας στο σημείο 71 των προτάσεών της.
- 82 Κατά συνέπεια, η έννοια της «ετεροδικίας», κατά τη διάταξη αυτή, πρέπει να ερμηνευθεί υπό το πρίσμα του πλαισίου στο οποίο εντάσσεται και των σκοπών που επιδιώκει η εν λόγω διάταξη.
- 83 Όσον αφορά το πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται το άρθρο 11, στοιχείο α', του πρωτοκόλλου περί των προνομίων και ασυλιών, επισημαίνεται ότι τα άρθρα 8 και 9 του πρωτοκόλλου αυτού προσδιορίζουν το περιεχόμενο της ασυλίας των μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου επακριβέστερα από εκείνο των υπαλλήλων και του λοιπού προσωπικού της Ένωσης. Από τα άρθρα αυτά προκύπτει ότι η ασυλία των μελών του Κοινοβουλίου ορίζεται ως περιλαμβάνουσα τις διώξεις και, επομένως, δεν περιορίζεται μόνο στο στάδιο της διαδικασίας ενώπιον δικαστηρίου (πρβλ. αποφάσεις της 21ης Οκτωβρίου 2008, Marra, C-200/07 και C-201/07, EU:C:2008:579, σκέψη 27, και της 17ης Σεπτεμβρίου 2020, Groszczynski κατά Κοινοβουλίου, C-12/19 P, EU:C:2020:725, σκέψη 39). Αντιθέτως, τέτοια διευκρίνιση δεν υπάρχει στο άρθρο 11, στοιχείο α', του πρωτοκόλλου περί των προνομίων και ασυλιών όσον αφορά την ετεροδικία.
- 84 Όσον αφορά τους σκοπούς που επιδιώκει το άρθρο 11, στοιχείο α', του πρωτοκόλλου περί των προνομίων και ασυλιών, η διάταξη αυτή έχει σκοπό να παρεμποδίσει την άσκηση διώξεων κατά υπαλλήλου ή μέλους του λοιπού προσωπικού της Ένωσης από τις αρχές κράτους μέλους μόνο στις εξαιρετικές περιπτώσεις κατά τις οποίες το πρόσωπο αυτό προέβη στην πράξη που του προσάπτεται ενεργώντας υπό την επίσημη ιδιότητά του και κατά το μέτρο που αυτό είναι απολύτως αναγκαίο για την προστασία των συμφερόντων της Ένωσης. Η δε εκτίμηση αυτών των προϋποθέσεων εφαρμογής της ετεροδικίας προϋποθέτει καταρχάς να αποδειχθεί η αντικειμενική και η υποκειμενική υπόσταση του αδικήματος και καθιστά, συνεπώς, τις περισσότερες φορές αναγκαία τη διεξαγωγή αστυνομικής ή δικαστικής έρευνας και τη συγκέντρωση αποδεικτικών στοιχείων. Θα ήταν, επομένως, αντίθετο προς τη σχετική εμβέλεια που έχουν σκοπίμως αναγνωρίσει οι συντάκτες του πρωτοκόλλου περί των προνομίων και ασυλιών στην ετεροδικία, να αποτελεί αυτή εμπόδιο στις αστυνομικές ή δικαστικές έρευνες.
- 85 Επιπλέον, μια υπερβολικά ευρεία ερμηνεία της ετεροδικίας, η οποία θα περιλάμβανε την αστυνομική και δικαστική έρευνα καθώς και την προκαταρκτική ποινική διαδικασία, θα ενείχε τον κίνδυνο να οδηγήσει σε οιονεί απαλλαγή των υπαλλήλων και του λοιπού προσωπικού της Ένωσης από την ποινική ευθύνη και να παρακωλύσει καταχρηστικά τη λειτουργία της ποινικής

- δικαιοσύνης στο οικείο κράτος μέλος, όταν εμπλέκεται κάποιος εξ αυτών, πράγμα το οποίο θα ήταν αντίθετο προς τις αξίες που διαλαμβάνονται στο άρθρο 2 ΣΕΕ, τις οποίες αποδέχθηκαν οι συντάκτες των Συνθηκών, και ειδικότερα προς την αρχή του κράτους δικαίου. Συναφώς, δεν δικαιολογείται, μεταξύ άλλων, να μην μπορεί η υπεύθυνη για την ποινική διαδικασία αρχή να επιδώσει κατηγορητήριο.
- 86 Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι η προβλεπόμενη στο άρθρο 11, στοιχείο α', του πρωτοκόλλου περί προνομίων και ασυλιών ετεροδικία δεν αποκλείει τις ποινικές διώξεις στο σύνολό τους, ιδίως δε τα μέτρα έρευνας, τη συγκέντρωση αποδεικτικών στοιχείων και την επίδοση του κατηγορητηρίου.
- 87 Εντούτοις, αν, ήδη από το στάδιο των ερευνών που διεξάγουν οι εθνικές αρχές και πριν επιληφθεί της υποθέσεως δικαστήριο, διαπιστωθεί ότι ο υπάλληλος ή το μέλος του λοιπού προσωπικού της Ένωσης ενδέχεται να απολαύει ετεροδικίας για τις πράξεις που αποτελούν το αντικείμενο της ποινικής δίωξης, εναπόκειται στις αρχές αυτές, σύμφωνα με το άρθρο 4, παράγραφος 3, ΣΕΕ και το άρθρο 18 του πρωτοκόλλου περί των προνομίων και ασυλιών, να ζητήσουν την άρση της ασυλίας από το οικείο θεσμικό όργανο της Ένωσης, το οποίο υποχρεούται τότε να ενεργήσει, ειδικότερα, σύμφωνα με τα εκτιθέμενα στις σκέψεις 58, 62 και 74 της παρούσας αποφάσεως.
- 88 Όσον αφορά το ζήτημα αν η ετεροδικία εμποδίζει τη μεταγενέστερη χρήση των συλλεγέντων κατά τη διάρκεια της έρευνας αποδεικτικών στοιχείων, από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι η ετεροδικία δεν έχει τέτοιο περιεχόμενο. Αποκλείει μόνον κάθε χρήση των συλλεγέντων αποδεικτικών στοιχείων με σκοπό να δικασθεί και να καταδικασθεί ο εμπλεκόμενος υπάλληλος ή μέλος του λοιπού προσωπικού της Ένωσης για την καλυπτόμενη από την ετεροδικία πράξη. Αντιθέτως, δεδομένου ότι ο εμπλεκόμενος υπάλληλος ή μέλος του λοιπού προσωπικού της Ένωσης απολαύει ετεροδικίας μόνο για συγκεκριμένη πράξη, η ετεροδικία δεν αποκλείει τη δυνατότητα χρησιμοποίησης αυτών των αποδεικτικών στοιχείων σε άλλες διαδικασίες που αφορούν άλλες πράξεις μη καλυπτόμενες από την ετεροδικία ή στρεφόμενες κατά τρίτων.
- 89 Για τους ίδιους λόγους με τους εκτιθέμενους στη σκέψη 76 της παρούσας αποφάσεως, η ερμηνεία που διαλαμβάνεται στις σκέψεις 81 έως 88 της αποφάσεως αυτής είναι επίσης κρίσιμη για την εκτίμηση της ετεροδικίας στην περίπτωση διοικητή κεντρικής τράπεζας κράτους μέλους ο οποίος ενεργεί υπό την ιδιότητά του ως μέλους οργάνου της ΕΚΤ.
- 90 Υπό το πρίσμα των προεκτεθέντων, στο τρίτο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 11, στοιχείο α', του πρωτοκόλλου περί των προνομίων και ασυλιών έχει την έννοια ότι η προβλεπόμενη σε αυτό ετεροδικία δεν αποκλείει τις ποινικές διώξεις στο σύνολό τους, ιδίως δε τα μέτρα έρευνας, τη συγκέντρωση αποδεικτικών στοιχείων και την επίδοση του κατηγορητηρίου. Εντούτοις, αν, ήδη από το στάδιο των ερευνών που διεξάγουν οι εθνικές αρχές και πριν επιληφθεί της υποθέσεως δικαστήριο, διαπιστωθεί ότι το πρόσωπο για το οποίο διεξάγονται οι έρευνες ενδέχεται να χαίρει ετεροδικίας για τις πράξεις που αποτελούν αντικείμενο της ποινικής δίωξης, εναπόκειται στις αρχές αυτές να ζητήσουν την άρση της ασυλίας του από το οικείο θεσμικό όργανο της Ένωσης. Η ετεροδικία δεν αποκλείει τη δυνατότητα χρησιμοποίησης, σε άλλες δικαστικές διαδικασίες, των αποδεικτικών στοιχείων που συγκεντρώθηκαν κατά τη διάρκεια της έρευνας.

### *Επί του πέμπτου ερωτήματος*

- 91 Με το πέμπτο ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν το άρθρο 11, στοιχείο α', και το άρθρο 17 του πρωτοκόλλου περί των προνομίων και ασυλιών έχουν την έννοια ότι η ετεροδικία μπορεί να προβληθεί προς το συμφέρον της Ένωσης όταν το πρόσωπο που χαίρει ετεροδικίας κατηγορείται, στο πλαίσιο ποινικής διαδικασίας, για πράξεις οι οποίες δεν συνδέονται με τα καθήκοντα που ασκεί για λογαριασμό θεσμικού οργάνου της Ένωσης.
- 92 Καταρχάς, υπενθυμίζεται ότι, αφενός, από το άρθρο 11, στοιχείο α', του πρωτοκόλλου περί των προνομίων και ασυλιών προκύπτει ότι οι υπάλληλοι και το λοιπό προσωπικό της Ένωσης απολαύουν ετεροδικίας μόνο για τις πράξεις στις οποίες προέβησαν ενεργώντας υπό την επίσημη ιδιότητά τους και, αφετέρου, από το άρθρο 17, πρώτο εδάφιο, του πρωτοκόλλου αυτού προκύπτει ότι η ετεροδικία παρέχεται μόνον εφόσον δικαιολογείται από το συμφέρον της Ένωσης.
- 93 Όπως εκτέθηκε στη σκέψη 73 της παρούσας αποφάσεως, όταν η αρχή που είναι υπεύθυνη για την ποινική διαδικασία διαπιστώνει ότι η παράβαση που διέπραξε ο υπάλληλος ή το μέλος του λοιπού προσωπικού της Ένωσης δεν συνιστά προδήλως πράξη την οποία τέλεσε ενεργώντας υπό την επίσημη ιδιότητά του, μπορεί να αποκλείσει την ετεροδικία χωρίς να απαιτείται από το οικείο θεσμικό όργανο της Ένωσης να εξετάσει την ύπαρξη συμφέροντος της Ένωσης στο πλαίσιο αιτήσεως άρσης της ασυλίας.
- 94 Κατά συνέπεια, η ετεροδικία δεν εφαρμόζεται στο πλαίσιο ποινικής διαδικασίας κατά υπαλλήλου ή μέλους του λοιπού προσωπικού της Ένωσης η οποία αφορά πράξεις που ουδόλως συνδέονται με την άσκηση των καθηκόντων του. Όπως υπομνήσθηκε στη σκέψη 76 της παρούσας αποφάσεως, το συμπέρασμα αυτό ισχύει και για τον διοικητή κεντρικής τράπεζας κράτους μέλους υπό την ιδιότητά του ως μέλους οργάνου της ΕΚΤ.
- 95 Η προστασία που συνεπώς παρέχεται από το πρωτόκολλο περί των προνομίων και ασυλιών στους δικαιούχους της ετεροδικίας είναι, όπως υπομνήσθηκε στη σκέψη 74 της παρούσας αποφάσεως, λειτουργική και, επομένως, σχετική και δεν τους παρέχει ιδίως τη δυνατότητα προστασίας, εφόσον συντρέχει περίπτωση, από ενδεχόμενες πιέσεις που θα μπορούσαν να ασκηθούν σκοπίμως εις βάρος τους μέσω καταχρηστικών διώξεων για πράξεις που δεν τελούν οι υπάλληλοι ή τα μέλη του λοιπού προσωπικού της Ένωσης ενεργώντας υπό την επίσημη ιδιότητά τους. Εντούτοις, υπενθυμίζεται ότι, δυνάμει της αρχής της καλόπιστης συνεργασίας, τα κράτη μέλη υποχρεούνται, κατά το άρθρο 4, παράγραφος 3, τρίτο εδάφιο, ΣΕΕ, να διευκολύνουν την Ένωση στην εκπλήρωση της αποστολής της και να απέχουν από τη λήψη οιοδήποτε μέτρου ικανού να θέσει σε κίνδυνο την πραγματοποίηση των στόχων της Ένωσης. Ωστόσο, όπως επισήμανε, κατ' ουσίαν, η γενική εισαγγελέας στο σημείο 138 των προτάσεών της, τέτοιες πιέσεις θα μπορούσαν να υπονομεύσουν τη λειτουργία των θεσμικών οργάνων της Ένωσης και, επομένως, να θέσουν σε κίνδυνο την πραγματοποίηση των στόχων της.
- 96 Εν πάση περιπτώσει, η τήρηση της υποχρέωσης καλόπιστης συνεργασίας δυνάμει του άρθρου 18 του πρωτοκόλλου περί των προνομίων και ασυλιών και του άρθρου 4, παράγραφος 3, ΣΕΕ μπορεί να επιβληθεί μέσω διαδικασίας λόγω παραβάσεως [απόφαση της 17ης Δεκεμβρίου 2020, Επιτροπή κατά Σλοβενίας (Αρχεία της ΕΚΤ), C-316/19, EU:C:2020:1030]. Επίσης, όσον αφορά τον διοικητή εθνικής κεντρικής τράπεζας που μετέχει στο διοικητικό συμβούλιο της ΕΚΤ, το άρθρο 130 ΣΛΕΕ, του οποίου το περιεχόμενο αποτυπώνεται στο άρθρο 7 του πρωτοκόλλου για το καταστατικό του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ και το οποίο εγγυάται την ανεξαρτησία των μελών των οργάνων λήψης αποφάσεων της ΕΚΤ ή των εθνικών κεντρικών τραπεζών κατά την εκτέλεση των καθηκόντων και των υποχρεώσεων που τους ανατίθενται από τις Συνθήκες και το πρωτόκολλο

για το καταστατικό του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ, θα παρείχε επίσης κατάλληλη νομική βάση στην Επιτροπή προκειμένου να ζητήσει από το Δικαστήριο να κρίνει, εφόσον συντρέχει περίπτωση, ότι ορισμένες ενέργειες έχουν σκοπό να υπονομεύσουν την ανεξαρτησία αυτή.

- 97 Υπό το πρίσμα των προεκτεθέντων, στο πέμπτο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 11, στοιχείο α', και το άρθρο 17 του πρωτοκόλλου περί των προνομίων και ασυλιών έχουν την έννοια ότι η ετεροδικία δεν ισχύει όταν το πρόσωπο που χαίρει ετεροδικίας κατηγορείται, στο πλαίσιο ποινικής διαδικασίας, για πράξεις οι οποίες δεν τελέστηκαν στο πλαίσιο των καθηκόντων που ασκεί για λογαριασμό θεσμικού οργάνου της Ένωσης.

### **Επί των δικαστικών εξόδων**

- 98 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τμήμα μείζονος συνθέσεως) αποφαινεται:

- 1) Το άρθρο 22 του πρωτοκόλλου (αριθ. 7) περί των προνομίων και ασυλιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ερμηνευόμενο υπό το πρίσμα του άρθρου 130 ΣΛΕΕ και του άρθρου 7 του πρωτοκόλλου (αριθ. 4) για το καταστατικό του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, έχει την έννοια ότι ο διοικητής κεντρικής τράπεζας κράτους μπορεί να τύχει της προβλεπόμενης στο άρθρο 11, στοιχείο α', του πρωτοκόλλου (αριθ. 7) περί των προνομίων και ασυλιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης ετεροδικίας για τις πράξεις στις οποίες προέβη ενεργώντας υπό την επίσημη ιδιότητά του ως μέλους οργάνου της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας.
- 2) Το άρθρο 11, στοιχείο α', σε συνδυασμό με το άρθρο 22 του πρωτοκόλλου (αριθ. 7) περί των προνομίων και ασυλιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, έχει την έννοια ότι ο διοικητής κεντρικής τράπεζας κράτους μέλους εξακολουθεί να χαίρει, για τις πράξεις στις οποίες προέβη ενεργώντας υπό την επίσημη ιδιότητά του, της ετεροδικίας που προβλέπει το άρθρο 11, στοιχείο α', του εν λόγω πρωτοκόλλου και αφού παύσει να εκτελεί τα καθήκοντά του.
- 3) Το άρθρο 11, στοιχείο α', σε συνδυασμό με τα άρθρα 17 και 22 του πρωτοκόλλου (αριθ. 7) περί των προνομίων και ασυλιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, έχει την έννοια ότι η εθνική αρχή που είναι υπεύθυνη για την ποινική διαδικασία, ήτοι, ανάλογα με το στάδιο της διαδικασίας, η επιφορτισμένη με την άσκηση ποινικών διώξεων αρχή ή το αρμόδιο ποινικό δικαστήριο, είναι αρμόδια να εκτιμήσει, καταρχάς, αν η παράβαση την οποία ενδεχομένως διέπραξε ο διοικητής εθνικής κεντρικής τράπεζας, υπό την ιδιότητά του ως μέλους οργάνου της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, αποτελεί πράξη του διοικητή η οποία τελέστηκε κατά την άσκηση των καθηκόντων του εντός του εν λόγω οργάνου, αλλά η ως άνω αρχή οφείλει, σε περίπτωση αμφιβολίας, να ζητήσει, κατ' εφαρμογήν της αρχής της καλόπιστης συνεργασίας, τη γνώμη της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας και να συμμορφωθεί με τη γνώμη αυτή. Αντιθέτως, εναπόκειται αποκλειστικώς και μόνο στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα να εκτιμήσει, όταν επιλαμβάνεται αιτήσεως άρσης

της ασυλίας του ως άνω διοικητή, αν η άρση της ασυλίας είναι αντίθετη προς τα συμφέροντα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, υπό την επιφύλαξη τυχόν ελέγχου της εκτίμησης αυτής από το Δικαστήριο.

- 4) Το άρθρο 11, στοιχείο α', του πρωτοκόλλου (αριθ. 7) περί των προνομίων και ασυλιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχει την έννοια ότι η προβλεπόμενη σε αυτό ετεροδικία δεν αποκλείει τις ποινικές διώξεις στο σύνολό τους, ιδίως δε τα μέτρα έρευνας, τη συγκέντρωση αποδεικτικών στοιχείων και την επίδοση του κατηγορητηρίου. Εντούτοις, αν, ήδη από το στάδιο των ερευνών που διεξάγουν οι εθνικές αρχές και πριν επιληφθεί της υποθέσεως δικαστήριο, διαπιστωθεί ότι το πρόσωπο για το οποίο διεξάγονται οι έρευνες ενδέχεται να χαιρεί ετεροδικίας για τις πράξεις που αποτελούν αντικείμενο της ποινικής δίωξης, εναπόκειται στις αρχές αυτές να ζητήσουν την άρση της ασυλίας του από το οικείο θεσμικό όργανο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η ετεροδικία δεν αποκλείει τη δυνατότητα χρησιμοποίησης, σε άλλες δικαστικές διαδικασίες, των αποδεικτικών στοιχείων που συγκεντρώθηκαν κατά τη διάρκεια της έρευνας.
- 5) Το άρθρο 11, στοιχείο α', και το άρθρο 17 του πρωτοκόλλου (αριθ. 7) περί των προνομίων και ασυλιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχουν την έννοια ότι η ετεροδικία δεν ισχύει όταν το πρόσωπο που χαιρεί ετεροδικίας κατηγορείται, στο πλαίσιο ποινικής διαδικασίας, για πράξεις οι οποίες δεν τελέστηκαν στο πλαίσιο των καθηκόντων που ασκεί για λογαριασμό θεσμικού οργάνου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

(υπογραφές)